

З'ясування історичних аспектів виникнення, становлення і розвитку аудиторної роботи викладача дозволить правильно оцінити і зрозуміти сучасний стан такої роботи, визначити напрямки її подальшого вдосконалення.

У стародавні часи знання були надбанням невеликої групи населення і мали сакральний характер. Для ранньої античності є характерною усна форма передачі знання і тільки гідним. Так, Сократ не залишив жодної письмової праці. Олександр Македонський дорікав Аристотелю за опублікування усного і прихованого вчення, призначеного тільки для небагатьох обраних. З часом знання викладаються у письмовій формі, але одним із основних видів занять у давньогрецьких школах є бесіда.

В середньовічних університетах застосовуються лекції (лат. *Lectio* — читати) в аудиторіях (лат. *Auditorium* — місце для слухання). Професор читав книгу і надавав пояснення. Поряд з цим характерним є проведення диспутів.

У сучасному інформаційному суспільстві конспект студента перестав бути єдиним джерелом знань, а викладач став лише одним із учасників навчального процесу.

З огляду на викладене, видається доцільним запропонувати більш широко застосовувати у навчальному процесі нетрадиційні види лекцій: лекцію-бесіду і лекцію-диспут.

Лекція-бесіда допускає запитання студентів і висловлювання ними власних думок. У результаті впливу викладача на аудиторію лекція-бесіда може перетворитись на лекцію-диспут. У процесі диспуту бесіда набуває полемічного характеру, відбувається зіткнення думок і пошук аргументів для поглибленого аналізу проблеми.

Медвідь Л. А., канд. пед. наук, доц.,
кафедра педагогіки та психології

ПРОВІДНІ НАПРЯМИ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА ЗІ СТУДЕНТАМИ У ВИЩОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Постановка проблеми. Актуальність теми зумовлена інноваційними освітніми викликами, які пов'язані з процесами глобалізації та інтеграції, що вимагають від вітчизняного педа-

гога бути готовим запропонувати новому поколінню студентів високоефективне навчання. Це можливо завдяки інноваційній діяльності педагога.

Аналіз досліджень і публікацій. У вітчизняній психолого-педагогічній науці наприкінці ХХ ст. почали активно розроблятися інновації в освіті. Проблема інноваційної діяльності викладачів є пріоритетною серед психолого-педагогічних досліджень. Сучасні вітчизняні науковці дослідили різні аспекти підготовки до інноваційної діяльності викладачів у процесі професійної освіти (М.В. Артюшина, В.Й. Бочелюк, Н.В. Василенко, Л.М. Ващенко, І.В. Гавриш, Л.І. Даниленко, Т.М. Демиденко, Н.І. Клокар, О.Г. Козлова, О.В. Попова, О.П. Соснюк, Л.М. Шевченко та ін.) та російські (О.Ф. Балакірев, В.Н. Гуров, М.М. Маліванов, Ю.Г. Максимов, Г.М. Овчиннікова, М.Є. Піскарьова, Є. П. Печерська, О.М. Пономарьова, Л.Т. Чернова, А.В. Шлома та ін.).

Водночас окремо не висвітлювались питання інноваційної аудиторної діяльності педагога у вищому економічному навчальному закладі, що і склало мету нашого дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Узагальнюючи власний 16-літній досвід роботи в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана (далі КНЕУ) на чотирьох факультетах: економіки та управління, економіки агропромислового комплексу, фінансово-економічному та обліково-економічному можна виокремити напрями інноваційної аудиторної діяльності викладача зі студентами у вищому навчальному закладі.

Провідним напрямом інноваційної діяльності викладача є раціональне використання методів навчання, які нами об'єднані у три моделі навчання. Вони можуть ефективно використовуватись на лекційних, практичних і семінарських заняттях.

Прихильники традиційної моделі навчання розглядають студента як «об'єкта навчання», який повинен засвоїти базові знання. Доцільними методами навчання будуть *словесні* (лекція, мінілекція, звіт, пояснення) і традиційні *наочні* (демонстрація, слайди, плакати, аудіо, відео, моделі, показ, графіки). Самостійна робота передбачає, що студенти виконуватимуть вправи за зразком, розв'язувати типові задачі тощо.

Активна модель навчання застосовується викладачами тоді, коли студенти засвоїли основний базовий матеріал і готові поглибити свої знання. З цього моменту викладач розглядає студен-

та як «суб'єкта навчання» і звертається до практичних та частково-пошукових методів навчання. Це — лекція-бесіда, лекція з застосуванням дидактичних методів, лекція-провокація, інструктаж, дискусія, семінари, колоквиуми. Навчання набуває предметно-групової спрямованості: робота в малих групах, ролі в гри, практичні вправи, конкурси тощо.

Інтерактивна модель навчання передбачає готовність не тільки викладачів, але й студентів до інновацій. Студент і викладач є рівноправними суб'єктами кооперативного навчання. У навчанні переважають проблемні та дослідницькі методи навчання. Серед словесних методів — це проблемна лекція, бінарна, лекція — прес-конференція. Широко використовуються групові методи навчання: конкурси, моделювання, наукові дослідження, аукціони, тренінги, тренінг-курси тощо.

Другим напрямом інноваційної аудиторної діяльності викладача є індивідуалізація навчання. Щоб навчання було ефективним викладачу необхідно враховувати психологічні, фізіологічні та індивідуальні особливості не тільки звичайних студентів, але й студентів нового покоління.

Студент нового покоління — це молода людина, яка має якісно нову структуру ДНК, володіє екстрасенсорними здібностями і впливає на взаємостосунки між людьми з позиції руйнівника чи миротворця. До них науковці відносять студентів-індиго та студентів-кристалів. Вони створюють, як правило, конфліктні ситуації як з однокурсниками, так і з викладачами під час аудиторних занять. За результатами нашого дослідження у КНЕУ на бакалаврському рівні (1—4 курси) навчаються звичайні студенти (40—60 %), студенти-індиго (20—40 %) та студенти-кристали (5—15 %), на магістерському рівні — близько 1 % і лише слухачі-індиго. Для їхнього ефективного навчання застосовують активну та інтерактивну модель навчання.

Висновки. Провідними напрямами інноваційної аудиторної діяльності викладача зі студентами є:

1) урізноманітнення методів навчання на лекційних, практичних і семінарських заняттях, які представлені трьома моделями навчання;

2) обов'язкове дотримання індивідуалізації навчання, що сприятиме, як доцільному вибору методів навчання під час аудиторних занять, так і уникненню конфліктних ситуацій зі студентами нового покоління.